

Temat: Skandynawia – wpływ warunków naturalnych na gospodarkę

Podstawa programowa:

1. Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń:
  - 7) lokalizuje na mapach (również konturowych) kontynenty oraz najważniejsze obiekty geograficzne na świecie i w Polsce (niziny, wyżyny, góry, rzeki, jeziora, wyspy, morza, państwa itp.);
9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń:
  - 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy;
  - 4) wykazuje, na podstawie map tematycznych, związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego.

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne.

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna.

Skrócony opis lekcji

Uczniowie poznają środowisko naturalne Skandynawii, potrafią określić, które elementy środowiska naturalnego mają istotny wpływ na gospodarkę. Poznają kraje skandynawskie i ich stolicy. Potrafią zapisać informacje w postaci mapy myśli. W lekcji są wykorzystywane fragmenty jednostki e-learningowej.

Lekcja łączy elementy e-learningu z tradycyjnymi metodami nauczania.

Cele lekcji:

- wyjaśnienie terminu: struktura gospodarki,
- uświadomienie, jaką rolę odgrywa położenie nadmorskie dla krajów skandynawskich,
- zapoznanie uczniów z mapą polityczną krajów skandynawskich,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- wyjaśnienie uczniom, jaki wpływ na gospodarkę krajów skandynawskich mają warunki naturalne,
- rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania i systematyzowania wiedzy poprzez zastosowanie mapy myśli,
- kształtowanie odpowiedzialności za pracę grupy,
- konstruowanie zapisu najważniejszych treści w postaci mapy myśli.

Słowa kluczowe:

- Skandynawia,
- kraje skandynawskie,
- kompetencje naukowo-techniczne.

Formy, metody i techniki:

- praca zbiorowa,
- e-learning,
- praca z jednostką e-learningową,
- praca w grupach,
- porządkowanie i zapis zdobytych wiadomości w postaci mapy myśli,
- prezentacja wyników pracy grupy przez jej lidera.

Oczekiwane rezultaty

Po zajęciach uczeń:

- wskazuje na mapie politycznej kraje skandynawskie i ich stolice,
- wyjaśnia wpływ warunków naturalnych na gospodarkę krajów skandynawskich,
- wskazuje na mapie fizycznej najważniejsze obiekty i krainy geograficzne Skandynawii,
- wskazuje na mapie strefy klimatyczno-roślinne występujące w Skandynawii,
- wyjaśnia wpływ prądów morskich na klimat Skandynawii,
- wymienia przykłady roślin i zwierząt występujących w tundrze i tajdze,
- wymienia główne cechy gospodarki krajów skandynawskich.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Do prowadzenia zajęć niezbędne będą:

- komputer, ekran (lub tablica interaktywna), rzutnik multimedialny,
- jednostka e-learningowa „Skandynawia”,
- ścienna mapa fizyczna Europy,
- ścienna mapa polityczna Europy,
- atlasy,
- arkusze papieru A2 (1 na grupę),
- mazaki (komplet na grupę),
- plansza ze wzorem mapy mentalnej.

W celu przygotowania się do poprowadzenia zajęć należy:

- zapoznać się z instrukcją do jednostki oraz jednostką e-learningową „Skandynawia”,
- przygotować środki dydaktyczne wykorzystywane w czasie lekcji.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozpocznij lekcję od podania tematu i przedstawienia celów lekcji.
2. Zapytaj uczniów, czy wiedzą, które kraje zaliczane są do krajów skandynawskich.
3. Poproś chętnego ucznia, aby pokazał kraje skandynawskie na ściennej mapie politycznej Europy.
4. Sprawdź, czy uczniowie znają nazwy stolic krajów skandynawskich.
5. Zapytaj uczniów, czy byli w jakimś kraju skandynawskim i jakie mają z tym pobytem związane doświadczenia.
6. Poproś uczniów, aby wymienili, które elementy środowiska geograficznego zaliczamy do warunków naturalnych.
7. Sprawdź, czy uczniowie rozumieją pojęcie struktura gospodarki. Zapytaj uczniów, na który z działów gospodarki największy wpływ mają warunki naturalne.
8. Zaproponuj uczniom obejrzenie miejsc, które odwiedził w Skandynawii Awatar. Wspólnie z uczniami, korzystając z rzutnika multimedialnego, obejrzyj część Wiedza jednostki e-learningowej „Skandynawia”, ekrany: 9–26 (można pominąć ekrany 11. i 16.), a z części Utrwalanie ekrany: 10–18, 25., 26. Poleć uczniom, aby zwracali szczególną uwagę na wpływ warunków naturalnych na gospodarkę w krajach skandynawskich, ponieważ po

zapoznaniu się z wybranymi ekranami jednostki e-learningowej będą wykonywać na ten temat ćwiczenie.

9. Zapytaj uczniów o nazwy krain geograficznych występujących na obszarze Skandynawii. Poproś chętnego ucznia, aby wskazał je na mapie fizycznej Europy.
10. Poproś uczniów, aby podali, które z warunków naturalnych mają największy wpływ na rozwój gospodarki krajów skandynawskich.
11. Zaprezentuj uczniom jeden z przykładów oceny wpływu warunków naturalnych na rozwój gospodarki – zapisany w postaci mapy myśli. Przykładowy schemat można zapisać na tablicy, wyświetlić na rzutniku lub wykonać plakat, np.: dotyczący wydobywania rud żelaza w Kirunie (załącznik 1A).
12. Omów sposób pracy klasy, wyjaśnij uczniom, że ich zadaniem będzie uzupełnienie treścią gotowych szablonów (schematy mapy myśli) dotyczących wpływu warunków naturalnych na wybrane dziedziny gospodarki. Każda grupa otrzyma do uzupełnienia 1 schemat (mogą się powtarzać). W czasie pracy mogą korzystać z atlasu i podręcznika. Uczniowie otrzymują na karteczkach gotowe teksty, które należy umieścić w komórkach schematów. Po skończeniu pracy wykonane schematy będą przez grupę prezentowane.
13. Podziel klasę na grupy, przypomnij zasady pracy w grupie, rozdaj grupom potrzebne materiały (arkusz papieru i mazaki, szablony schematów).
14. W czasie, gdy uczniowie pracują w grupach, monitoruj postęp ich prac.
15. Poproś kolejno przedstawicieli grup, aby zaprezentowali wykonane plakaty.
16. Podziękuj uczniom za ich zaangażowanie podczas lekcji.
17. Poproś uczniów, aby jako zadanie domowe, jeszcze raz zapoznali się z prezentowanymi na lekcji ekranami oraz z części Utrwalenie wykonali ćwiczenia: 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11.

Materiały pomocnicze

- a) arkusze papieru A2,
- b) mazaki,
- c) atlasy,
- d) magnesy,
- e) mapa ścienna fizyczna Europy,
- f) mapa ścienna polityczna Europy,
- g) szablony schematów wraz z tekstami do uzupełnienia (załączniki: 1, 2, 3, 4, 5).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

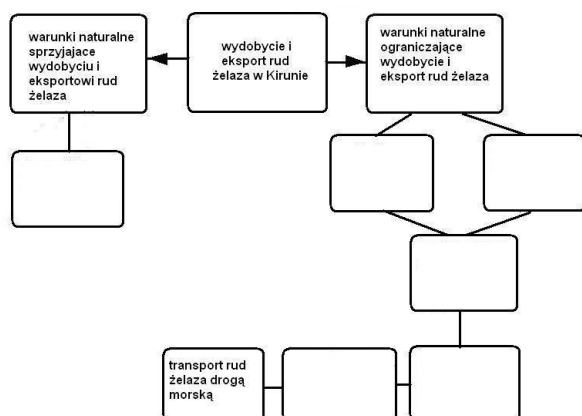

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

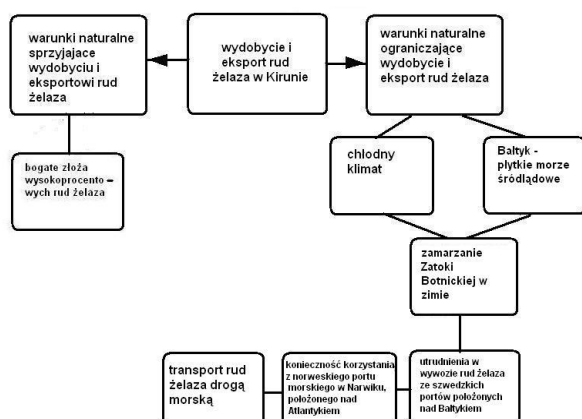

Załącznik 1

bogate złoża wysokoprocen- towych rud żelaza	zamrażanie Zatoki Botnic- kiej w zimie	Bałtyk – płytkie morze śródlądowe
chłodny klimat	konieczność korzystania z norweskiego portu mor- skiego w Narwiku, położo- nego nad Atlantykiem	utrudnienia w wywozie rud żelaza ze szwedzkich por- tów położonych nad Bałty- kiem

Załącznik 1A

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

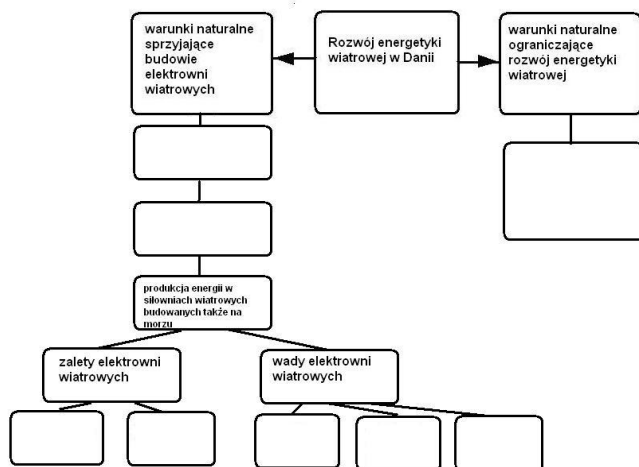

Wydawnictwa Szkolne
 i Pedagogiczne S.A.
 Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

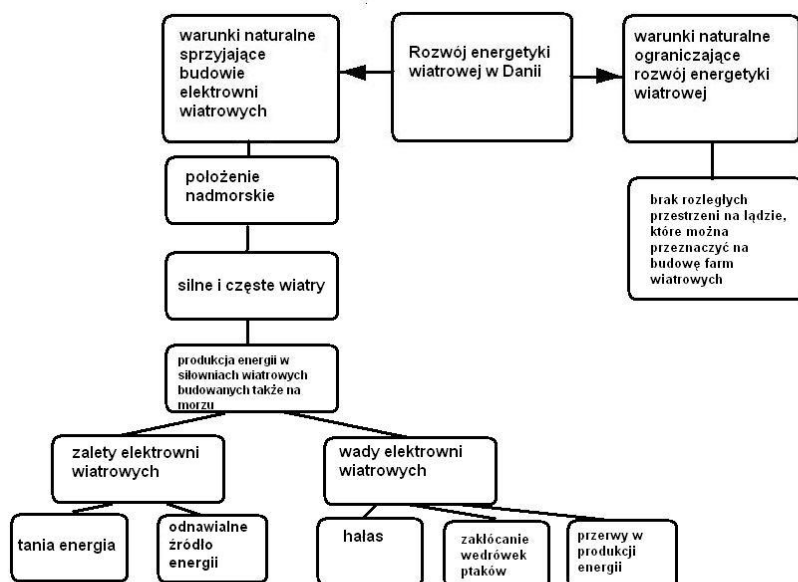

Załącznik 2

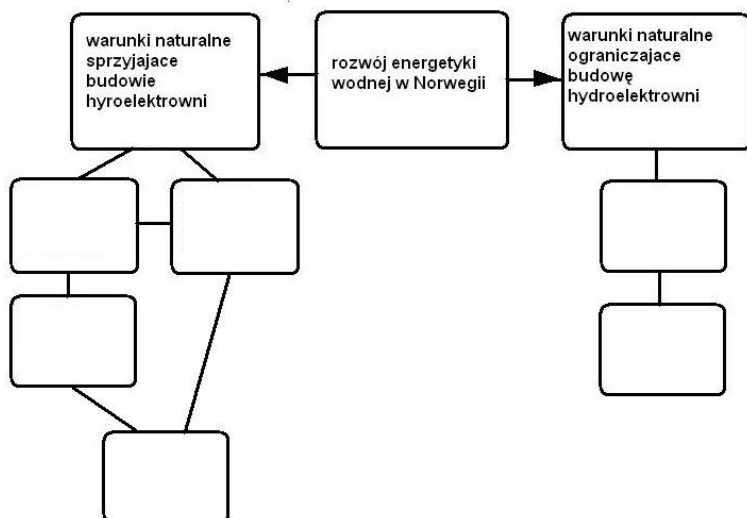

silne i częste wiatry	zakłócanie wędrówek ptaków	tania energia	przerwy w produkcji energii
brak rozległych przestrzeni na lądzie, które można przeznaczyć pod budowę farm wiatrowych	położenie nadmorskie	hałas	odnawialne źródło energii

Załącznik 2A

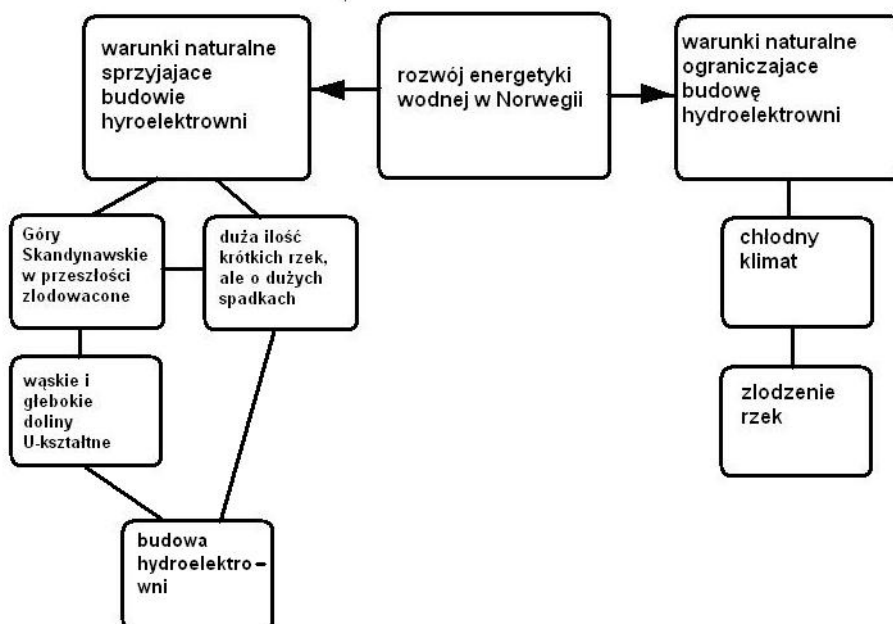

Załącznik 3

chłodny klimat	duża ilość krótkich rzek, ale o dużych spadkach	Góry Skandynawskie w przeszłości zlodowacone
wąskie i głębokie doliny U-kształtne	złodzenie rzek	budowa hydroelektrowni

Załącznik 3A

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

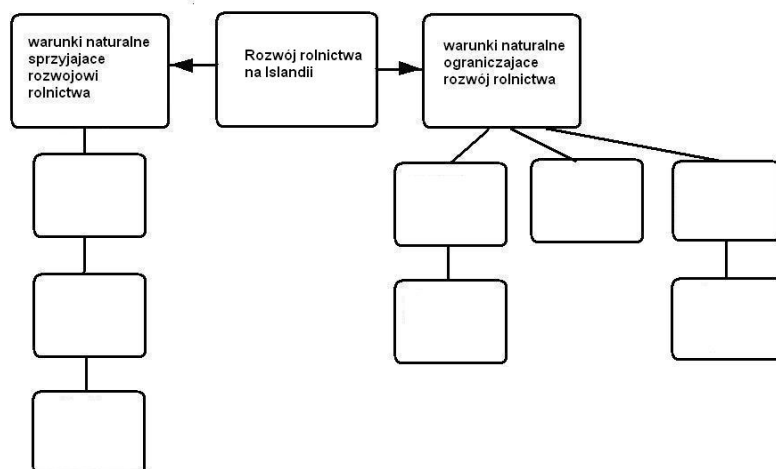

Wydawnictwa Szkolne
 i Pedagogiczne S.A.
 Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

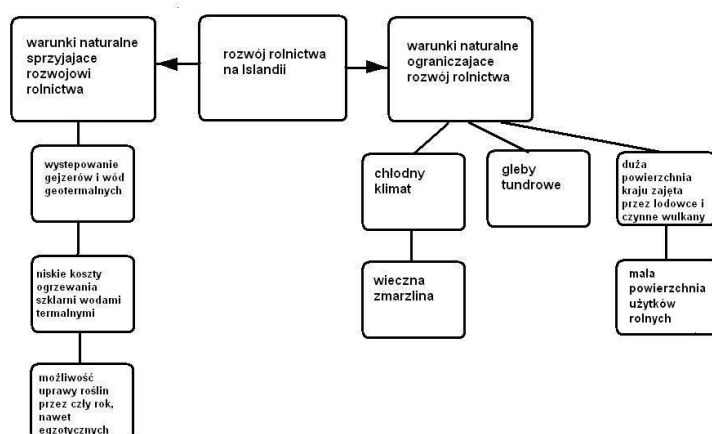

Załącznik 4

chłodny klimat	wieczna zmarzlina	niskie koszty ogrzewania szklarni wodami termalnymi	mała powierzchnia użytków rolnych
duża powierzchnia kraju zajęta przez lodowce i czynne wulkany	występowanie gejzerów i wód geotermalnych	gleby tundrowe	możliwość uprawy roślin (nawet egzotycznych) przez cały rok

Załącznik 4A

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

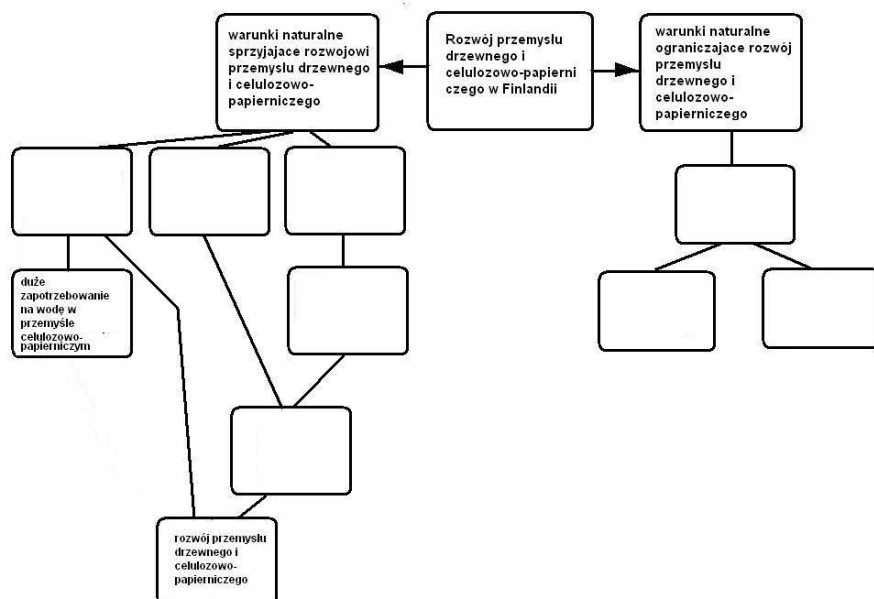
Wydawnictwa Szkolne
 i Pedagogiczne S.A.
 Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Załącznik 5

bardzo wysoka lesistość kraju	chłodny klimat	niewielka liczba gatunków drzew rosnących w klimacie chłodnym	mało żyzne gleby bielcowe, gleby tundrowe
duże zasoby wody	małe roczne przyrosty drewna; cecha pozytywna: drewno dobrej jakości	niska przydatność rolnicza gleb	tajga – naturalna roślinność

Załącznik 5A

